

Datum van inontvangstneming : 28/05/2025

Zaak C-256/25 [Ljoelov]ⁱ

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

4 april 2025

Verwijzende rechter:

Sofiyski rayonen sad (Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

4 april 2025

Verzoekster in de betalingsbevelprocedure:

„Eurobank Bulgaria” AD

Voorwerp van het hoofdgeding

Betalingsbevelprocedure in geval van niet-nakoming van een tussen een consument en een bank gesloten renteloze leningsovereenkomst. Verenigbaarheid met het Unierecht indien verzoekster (een bank) verzoekt om in het betalingsbevel ook de kosten op te nemen van een methode voor kennisgeving van de vervroegde aflossing van de lening wegens niet-nakoming door de consument van de met een bank gesloten leningsovereenkomst, wanneer deze kosten niet uitdrukkelijk worden genoemd in de algemene voorwaarden van de bank of in de betrokken leningsovereenkomst. Toelaatbaarheid van de uitlegging van de overeenkomst in die zin dat de kredietgever afstand heeft gedaan van zijn recht op de kosten van kennisgevingen, waardoor de mogelijkheid wordt uitgesloten om de leemte in de overeenkomst op te vullen met aanvullende bepalingen van nationaal recht. Verenigbaarheid met het Unierecht van een nationale regel volgens welke, ingeval de eiser in rechte opkomt tegen het betalingsbevel, de hogere rechterlijke instantie enkel bindende instructies geeft aan de rechter van eerste aanleg, zonder deze te motiveren en zonder zelf het betalingsbevel te kunnen uitvaardigen.

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Uitlegging van het Unierecht krachtens artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

1. Moet artikel 5, tweede volzin, van richtlijn 93/13/EEG [van de Raad] van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten aldus worden uitgelegd dat

een naar het oordeel van de bevoegde nationale rechter uitputtende lijst van de soorten betalingsverplichtingen die in verband met de uitvoering van de overeenkomst aan de consument kunnen worden opgelegd, kan worden uitgelegd als een afstand door de verkoper van zijn recht om verdere betalingen van de consument te vorderen in geval van niet-nakoming van zijn verplichtingen, en[, zo ja,] onder welke voorwaarden?

2. Indien het antwoord op de eerste vraag luidt dat een dergelijk beding altijd of onder bepaalde voorwaarden kan worden uitgelegd als een afstand van recht, laten artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG [van de Raad] van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten dan

nationale rechtspraak toe (en zo ja, onder welke voorwaarden), op grond waarvan in gevallen waarin de algemene voorwaarden van een consumentenkredietovereenkomst [die niet binnen de werkingssfeer van richtlijn 2008/48/EG valt omdat aan de uitsluitingscriteria van artikel 2, onder f), van deze richtlijn is voldaan] een uitputtende opsomming geven van de soorten vergoedingen die de kredietgever in rekening mag brengen en ervan mag worden uitgegaan dat er geen andere soorten vergoedingen zijn toegestaan, het is toegestaan om aanvullende algemene bepalingen van burgerlijk recht inzake de omvang van contractuele aansprakelijkheid toe te passen teneinde de consument kosten op te leggen (als schadevergoeding voor niet-nakoming en niet als contractuele vergoeding) voor de betekening van stukken in verband met het geldend maken van de rechten van de kredietgever, waarvan het bedrag niet op voorhand in de overeenkomst is vastgesteld, en moet worden nagegaan of de kredietgever andere, meer kostenbesparende middelen had om de betekening te verrichten?

3. Moet artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, gelezen in samenhang met de artikelen 38 en 47 van het Handvest van de grondrechten en, in voorkomend geval, artikel 7 van richtlijn 93/13/EEG, aldus worden uitgelegd dat

zij in de weg staan aan een nationale regeling en rechtspraak op grond waarvan een rechtsprekende formatie verplicht is om in navolging van de instructies van een rechtsprekende formatie van een hogere instantie een bij haar aanhangige zaak ten nadele van een consument te beslechten, zonder dat de rechter van eerste aanleg ter zake een beoordelingsmarge wordt gelaten, ook wanneer deze

instructies worden gegeven zonder dat wordt gemotiveerd waarom de beoordeling door de rechter van eerste aanleg van de toepassing van het Unierecht onjuist was?

Uniewetgeving waarnaar wordt verwezen

Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), in het bijzonder artikel 19, lid 1

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”), in het bijzonder artikelen 38 en 47

Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (hierna: „richtlijn 93/13”), in het bijzonder artikel 1, lid 1, artikel 2, onder b), en artikelen 5, 6 en 7

Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake leningsovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad (hierna: „richtlijn 2008/48”), in het bijzonder artikel 2, lid 2, onder f) en l),

Richtlijn 2011/7/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties (hierna: „richtlijn 2011/7”), in het bijzonder artikel 6 en artikel 12, lid 3.

Aangehaalde rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie

Arrest van 8 december 2022, Caisse régionale de Crédit mutuel de Loire-Atlantique et du Centre Ouest (C-600/21, EU:C:2022:970)

Beschikking van 17 januari 2023, TBI Bank (C-379/21, EU:C:2023:29)

Arrest van 16 maart 2023, M.B. e.a. (C-6/22, EU:C:2023:216)

Arrest van 12 december 2024, Kutxabank (C-300/23, EU:C:2024:1026)

Bepalingen van nationaal recht waarnaar wordt verwezen

Grazhdanski protsesualen kodeks (wetboek van burgerlijke rechtsvordering; hierna: „GPK”), in het bijzonder artikelen 7, 12, 42, 44, 278, 410, 411, 413 bis 418, en 420

Zakon za zadalzhniata i dogovorite (wet inzake verbintenissen en overeenkomsten; hierna: „ZZD”), in het bijzonder artikelen 20, 26, 78, 79, en 82

Zakon za chastnite sadebni izpalniteli (wet inzake particuliere deurwaarders), in het bijzonder artikelen 18 en 78

Zakon za zashtita na potrebitelite (wet op de consumentenbescherming; hierna: „ZZP”), in het bijzonder artikelen 143, 146, en 147

Targovski zakon (handelswet; hierna: „TZ”), in het bijzonder artikel 1, punt 7, artikelen 286, 287, en 309a

Zakon za poshtenskite usluzhi (wet op de postdiensten; hierna: „ZPU”), in het bijzonder artikel 36, lid 2

Obshti pravila za usloviata za dostavyane na poshtesnkite pratki i poshtenskite koleti (algemene bepalingen betreffende de voorwaarden voor de bestelling van postzendingen en postpakketten [vastgesteld bij besluit nr. 581 van 27 mei 2010 van de Komisia za regulirane na saobshteniata (commissie voor de regulering van de communicatie, Bulgarije)]

Beknopt overzicht van de feiten en de procedure

- 1 Op 26 mei 2021 heeft verzoekster aan schuldenaar B. N. S., een Bulgaarse staatsburger met een geregistreerd adres in de stad Sofia (Bulgarije) (hierna: „schuldenaar”), een renteloze lening van 6 900 Bulgaarse lev (BGN) (ongeveer 3 500 EUR) verstrekt in het kader van een door de staat gegarandeerd programma ter ondersteuning van mensen die als gevolg van de COVID-19-pandemie niet kunnen werken. De schuldenaar heeft zich ertoe verbonden het toegekende bedrag uiterlijk 15 mei 2026 in gelijke maandelijkse termijnen terug te betalen. Voor de periode vanaf het sluiten van de overeenkomst tot 14 juni 2023 werd de vordering uitgesteld en waren er geen termijnen verschuldigd. In de overeenkomst is bepaald dat deze alleen wordt gesloten met natuurlijke personen van wie het inkomen onder de pandemie te lijden heeft. Uitdrukkelijk is bepaald dat de lening niet mag worden gebruikt voor economische activiteiten.
- 2 De leningsovereenkomst bepaalt: *„De kredietnemer betaalt vergoedingen en provisies voor de verwerking en uitvoering van betalingstransacties vanaf de lopende rekening [...]”* waarop de lening wordt gestort. Verder staat er: *„Alle kennisgevingen en verklaringen in verband met deze overeenkomst moeten schriftelijk gebeuren en worden geacht te zijn ontvangen als ze per fax zijn verzonden, persoonlijk zijn afgegeven of per aangetekende brief met ontvangstbevestiging of per aangetekende brief of telegram zijn verzonden naar de adressen van de partijen die aan het begin van de overeenkomst staan vermeld [...]”*.
- 3 Krachtens nr. II.19 van de algemene voorwaarden voor het verstrekken en beheren van [leningen aan] natuurlijke personen die door verzoekster worden toegepast, [geldt het volgende]:

„De bank brengt bij consumentleningen de volgende vergoedingen en provisies in rekening:

[...] vergoeding voor de beoordeling van het aanvraagdossier;

[...] vergoeding voor het verstrekken van een consumentlening [en] commissie voor klantenservice;

[...] vergoeding voor heronderhandeling van de voorwaarden van een verstrekte consumentlening;

[...] vergoedingen in verband met het stellen van zekerheden voor de lening;

[...] overige vergoedingen die in de betrokken consumentkredietovereenkomst tussen de klant en de bank worden vastgelegd.”

De hoogte van de vergoeding hangt af van het tarief van de bank en de betrokken leningsovereenkomst.

- 4 Op basis van de gesloten leningsovereenkomst heeft verzoekster, met een beroep op de niet-nakoming door de schuldenaar, gevorderd dat de verwijzende rechter de onmiddellijke tenuitvoerlegging toestaat jegens de schuldenaar met betrekking tot de betaling van de hoofdsom van de lening ten bedrage van 6 900 BGN, verpagingsrente voor de periode van 15 juli 2023 tot 13 november 2023 ten bedrage van 187,04 BGN en de kosten van de procedure. Daarnaast wordt 120 BGN gevorderd als kosten die verzoekster heeft betaald aan een particuliere deurwaarder voor de betekening van een aanmaning aan de schuldenaar dat de contractuele vordering in zijn geheel onmiddellijk opeisbaar is omdat de schuldenaar de aflossingstermijnen niet voldoet. Tot staving van deze kosten werd een factuur overgelegd van de particuliere deurwaarder die de aanmaning aan de schuldenaar had betekend, waarop twee kostenposten stonden, namelijk 24 BGN inclusief btw voor de voorbereiding en betekening van documenten en 36 BGN voor een „extra vergoeding”.
- 5 Bij betalingsbevel van 21 februari 2024 heeft de verwijzende rechter de onmiddellijke tenuitvoerlegging jegens de schuldenaar afgewezen wat betreft een bedrag van 180 BGN. Hij is van mening dat de in punt 3 hierboven genoemde lijst in de algemene voorwaarden van verzoekster uitputtend is met betrekking tot de vergoedingen die op grond van de leningsovereenkomst zijn toegestaan. Naar zijn oordeel kan uit de bewoordingen van de overeenkomst niet worden afgeleid dat verzoekster de mogelijkheid had om vergoedingen in rekening te brengen voor door de schuldenaar te betalen kennisgevingen. Deze rechter gaat daarom ervan uit dat verzoekster door het sluiten van de overeenkomst afstand heeft gedaan van haar recht om dergelijke vergoedingen in rekening te brengen.
- 6 Naar aanleiding van het beroep van verzoekster in de onderhavige zaak heeft de Sofiyski gradski sad (rechter voor de stad Sofia, Bulgarije) dat deel van de beslissing nietig verklaard waarin werd geweigerd een betalingsbevel af te geven voor kosten ten bedrage van 24 BGN. Hij heeft de afwijzing van het verzoek om een betalingsbevel voor het verschil boven dit bedrag tot het volledige bedrag van de vordering van 120 BGN bevestigd. De reden hiervoor is dat de

hogerberoepsrechter heeft vastgesteld dat er werkelijke kosten zijn gemaakt voor de betekening van een kennisgeving door een particuliere deurwaarder, waarvoor in de zaak documenten zijn overgelegd. Hieruit blijkt dat voor het inleiden van de tenuitvoerleggingsprocedure een vergoeding van 24 BGN in rekening werd gebracht die noodzakelijk was voor de betekening, namelijk als kosten voor de nakoming van een contractuele verplichting op grond van artikel 78 ZZD. Volgens deze dwingende bepaling „[worden] de kosten van tenuitvoerlegging gedragen door de schuldenaar en, in geval van wijziging van de plaats van tenuitvoerlegging, worden de door de wijziging verhoogde kosten gedragen door de persoon die ze heeft veroorzaakt”. De motivering van de verwijzende rechter met betrekking tot de contractuele beperkingen van de kosten wordt niet aanvaard en is ook niet terug te vinden in de beslissing van de hogerberoepsrechter, waarbij ervan wordt uitgegaan dat de afwijzing van de vordering is gedaan omdat de kosten van betekening zouden voortvloeien uit de boeken van de bank of een ander door de schuldenaar ondertekend document.

Voornaamste argumenten van de partijen in het hoofdgeding

- 7 De verwijzende rechter betwijfelt of de instructies van de rechterlijke instantie die een niveau hoger in de hiërarchie staat – die volgens het nationale procesrecht bindend zijn voor de verwijzende rechter – verenigbaar zijn met het Unierecht.
- 8 Hij erkent dat in casu weliswaar sprake is van een leningsovereenkomst, maar dat de bepalingen van richtlijn 2008/48 krachtens artikel 2, lid 2, onder f) en l), ervan niet van toepassing zijn. De verwijzende rechter constateert evenwel dat de litigieuze leningsovereenkomst is gesloten tussen een verkoper en een consument in de zin van artikel 1, lid 1, juncto artikel 2, onder b), van richtlijn 93/13. In de overeenkomst is immers bepaald dat de lening uitsluitend wordt verstrekt aan een natuurlijke persoon ter dekking van zijn persoonlijke behoeften in verband met een inkomensverlies als gevolg van de COVID-19-pandemie. Derhalve rijst de vraag of de bescherming van de consument – in het licht van de vereisten van de artikelen 5, 6 en 7 van richtlijn 93/13, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie van de Europese Unie – door de beslissing van de Sofiyski gradski sad om de kosten van betekening of kennisgeving van stukken toe te kennen op basis van de regels van het nationale burgerlijk recht, in vergelijking met de hogere bescherming die in de overeenkomst zelf aan de consument wordt geboden, niet wordt uitgehold.
- 9 De verwijzende rechter is van mening dat het in punt 3 hierboven genoemde beding in de algemene voorwaarden van verzoekster een limitatieve opsomming van de soorten kosten van de leningsovereenkomst bevat. Volgens hem is dit een mogelijke uitlegging van de overeenkomst met toepassing van de relevante nationale bepalingen. Aangezien de hogerberoepsrechter geen andersluidende instructies heeft gegeven, past de verwijzende rechter deze uitlegging in casu toe, tenzij de verklaringen van het Hof van Justitie met betrekking tot de prejudiciële vragen zich daartegen verzetten.

- 10 Voorts verwijst de verwijzende rechter met betrekking tot het in punt 2 genoemde beding in de leningsovereenkomst naar de rechtspraak van de Varhoven kasatsionen sad (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Bulgarije) die in twee zaken uit 2015 (handelszaken nrs. 2400/2015 en 2072/2015) heeft geoordeeld dat de rechtmatigheid van de betekening van de mededeling van een bank waarbij de lening vervroegd opeisbaar wordt gesteld, afhangt van de door de schuldeiser gekozen wijze van betekening. Heeft de schuldeiser ervoor gekozen om de mededeling aan de schuldenaar via de gewone post te doen, dan worden de voorwaarden voor de bezorging van postzendingen naar het oordeel van de Varhoven kasatsionen sad overeenkomstig artikel 36, lid 2, ZPU beheerst door de algemene bepalingen betreffende de voorwaarden voor de bestelling van postzendingen en postpakketten die zijn vastgesteld door de commissie voor de regulering van de communicatie. Volgens deze algemene bepalingen wordt het bewijs van ontvangst van een kennisgeving geleverd: in het geval van aangetekende zendingen, als de zending tegen ondertekening op het adres van de ontvanger wordt bezorgd (artikel 5, lid 1, van de algemene bepalingen) of aan een meerderjarig lid van het huishouden van de ontvanger dat op het adres woont, tegen ondertekening en overlegging van een identiteitsbewijs (artikel 5, lid 2, van de algemene bepalingen). Artikel 5, lid 3, van de algemene bepalingen bevat een regeling van de maatregelen die het postpersoneel moet nemen als een aangetekende brief niet is bezorgd wanneer het adres wordt bezocht. De algemene bepalingen en artikel 36, lid 2, ZPU voorzien niet in een fictie volgens welke de zending wordt geacht te zijn bezorgd bij de ontvanger indien deze niet daadwerkelijk is bezorgd. Naar het oordeel van de Varhoven kasatsionen sad is het toegestaan dat de overeenkomst die tussen de partijen is gesloten, andere manieren van levering voor correspondentie tussen de partijen bepaalt en bepaalt dat de verklaring van een van de partijen wordt geacht te zijn ontvangen door de andere partij zonder dat deze feitelijk is ontvangen. Indien de overeenkomst geen bepalingen bevat over de bezorging van berichten en het poststuk om welke reden dan ook als onbestelbaar wordt geretourneerd, kan de intentieverklaring van de schuldeiser met betrekking tot de vervroegde aflossing van de vordering uit hoofde van de leningsovereenkomst niet worden geacht door de schuldenaar te zijn ontvangen. De schuldeiser zou kunnen kiezen voor een andere methode van betekening of kennisgeving, waardoor een juridische fictie zou kunnen worden toegepast, maar de ZPU voorziet hier niet in. Bij gebrek aan een bepaling over de betekening of kennisgeving in de leningsovereenkomst, wordt de controle van de regelmatigheid van de betekening of kennisgeving uitgevoerd overeenkomstig de modaliteiten van betekening of kennisgeving en het bewijs van ontvangst van postzendingen zoals geregeld in de algemene bepalingen. Als het bewijs van de betekening van het document wordt betwist, zal de rechter beoordelen of de betekening naar behoren heeft plaatsgevonden na de concreet aangevoerde bezwaren te hebben onderzocht en door de contractuele bepalingen uit te leggen.

Beknpte weergave van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 11 **In de eerste prejudiciële vraag** gaat het, volgens de verwijzende rechter, erom of verzoekster in casu, gelet op het vereiste van een voor de consument gunstige uitlegging als bedoeld in artikel 5, tweede volzin, van richtlijn 93/13, geen afstand heeft gedaan van het recht om andere geldvorderingen jegens de consument te doen gelden in geval van niet-nakoming van diens verplichtingen. In dit verband is de verwijzende rechter van oordeel dat verzoekster in het onderhavige geval in haar algemene voorwaarden uitdrukkelijk heeft vermeld alleen vergoedingen in rekening te brengen voor de verwerking van de documenten van de kredietaanvraag, commissies voor klantenservice, vergoedingen voor het stellen van zekerheden en voor de wijziging van contractvoorwaarden, alsmede andere vergoedingen die echter uitdrukkelijk in de desbetreffende leningsovereenkomst zijn vermeld. In het onderhavige geval voorziet de concrete overeenkomst met de schuldenaar niet in vergoedingen voor de betekening van kennisgevingen, zodat een zorgvuldige lezing van de overeenkomst en de algemene voorwaarden bij de schuldenaar de indruk zou kunnen wekken dat hij dergelijke vergoedingen niet verschuldigd is. Tegelijkertijd wordt in de overeenkomst niet uitdrukkelijk afstand gedaan van het recht van verzoekster om schadevergoeding te eisen wegens niet-nakoming van de overeenkomst.
- 12 In deze samenhang moet ook rekening worden gehouden met het feit dat het nationale recht (artikel 309a TZ juncto artikelen 286 en 287 TZ) bepalingen bevat inzake de vergoeding van kosten in geval van niet-nakoming die identiek zijn aan de regeling van artikel 6 van richtlijn 2011/7. Ingevolge artikel 309a TZ „*kan de schuldeiser, wanneer hij zijn verplichtingen is nagekomen en de schuldenaar in gebreke blijft te betalen, aanspraak maken op een vergoeding ten belope van de wettelijke rente vanaf de datum van het verzuim alsmede een vergoeding voor invorderingskosten ten hoogte van ten minste 80 BGN, zonder dat een aanmaning nodig is, en de schuldeiser kan vergoeding vorderen van de werkelijk geleden schade en de invorderingskosten tegen een hoger tarief overeenkomstig de algemene bepalingen*”. Volgens de nationale wetgeving zijn deze bepalingen niet alleen van toepassing op rechtsbetrekkingen tussen verkopers, maar ook op overeenkomsten tussen een verkoper en een natuurlijke persoon. Dit betekent dat verzoekster door in te stemmen met een uitputtende lijst van leningskosten afstand doet van rechten die de wet haar in beginsel toekent. De vraag moet dus worden beantwoord of ook in dit geval een beding waarin de soorten kosten limitatief worden opgesomd, kan worden uitgelegd als een afstand van kosten die volgens het nationale recht is toegestaan. Op dit punt moet worden opgemerkt dat artikel 309a, lid 3, TZ de schuldeiser toestaat om af te zien van verdragingsrente en kosten tot een forfaitair bedrag van 80 BGN (iets meer dan 40 EUR) en dat volgens de verwijzende rechter het feit dat dit ten gunste van een consument gebeurt, de mogelijkheid van misbruik lijkt uit te sluiten. Voorts moet de vraag worden beantwoord of artikel 5, tweede volzin, van richtlijn 93/13 aldus moet worden uitgelegd dat deze bepaling voorrang heeft op de aanvullende nationale bepalingen inzake schadevergoeding wegens niet-nakoming van de overeenkomst.

- 13 **Voorwerp van de tweede prejudiciële vraag** is, volgens de verwijzende rechter, of, wanneer komt vast te staan dat de voorwaarden van de overeenkomst tussen de partijen in het geding niet toelaten dat de kosten van betekening of kennisgeving van stukken als overeengekomen kosten op de schuldenaar worden verhaald, deze leemte kan worden opgevuld door aanvullende nationale bepalingen inzake de omvang van de contractuele aansprakelijkheid (dat wil zeggen of de kosten als „schade” moeten worden beschouwd). Dienaangaande is de verwijzende rechter van mening dat een dergelijke rechtstoepassing in strijd zou kunnen zijn met het vereiste dat de nationale rechter geen uitvoering mag geven aan bedingen in consumentenovereenkomsten die de consument verplichtingen opleggen die in strijd zijn met de eis van goede trouw (artikelen 6 en 7 van richtlijn 93/13).
- 14 In punt 154 van het arrest van 12 december 2024, Kutxabank (C-300/23, EU:C:2024:1026) en in punt 56 van het arrest van 16 maart 2023, M.B. e.a. (C-6/22, EU:C:2023:216) heeft het Hof van Justitie, zij het in een andere samenhang, verklaard dat een door een nationale rechter oneerlijk geacht contractueel beding niet kan worden vervangen door de algemene aanvullende bepalingen van het nationale overeenkomstenrecht, tenzij deze bepalingen een vergelijkbare situatie regelen op een voor de consument gunstige wijze. Volgens de verwijzende rechter moet in casu de vraag worden beantwoord of de artikelen 6 en 7 van richtlijn 93/13 vereisen dat een dergelijke vervanging van contractuele bedingen door aanvullende bepalingen niet alleen ontoelaatbaar is wanneer het bestaan van oneerlijke bedingen is vastgesteld, maar ook wanneer contractuele bedingen overeenkomstig artikel 5, tweede volzin, van deze richtlijn ten gunste van de consument worden uitgelegd.
- 15 Volgens de verwijzende rechter moet met nog twee andere factoren rekening worden gehouden. Ten eerste is de uitlegging van het nationale recht door de hogerberoepsrechter niet de enig mogelijke. In casu is een regel toegepast inzake de toekenning van kosten voor de nakoming van de overeenkomst en niet van schadevergoeding wegens niet-nakoming van de overeenkomst. Het is daarom onzeker of het gelijkheidsbeginsel wordt geëerbiedigd bij de toepassing van procedurele bescherming in de vorm van een mogelijke beperking van aansprakelijkheid in de context van de toepassing van onduidelijke contractuele bedingen ten aanzien van de consument. Ten tweede is de redenering van de hogerberoepsrechter gebaseerd op de onvermijdelijkheid van de kosten van betekening door een deurwaarder. De overeenkomst zelf voorziet echter in een vereenvoudigde vorm van betekening (verzending per fax, persoonlijke overhandiging, verzending per post met ontvangstbevestiging of per aangetekende brief), die volgens de in punt 10 genoemde rechtspraak van de Varhoven kasatsionen sad voldoende wordt geacht voor een behoorlijke betekening. Bij de beantwoording van de tweede vraag kunnen deze feiten voor de aangezochte rechter relevant zijn om te beoordelen of de beslissing verenigbaar is met het Unierecht wat betreft de vereisten voor de vervanging van contractuele bedingen door een nationale bepaling van aanvullend recht.

- 16 Samenvattend zet de verwijzende rechter uiteen dat de onzekerheden over de vraag in hoeverre het Unierecht in casu van toepassing is en over de gevolgen van het Unierecht voor de overeenkomst, in wezen verband houden met de eerste twee vragen, namelijk (i) of en onder welke voorwaarden een uitlegging toelaatbaar is in die zin dat de schuldeiser in casu afstand heeft gedaan van het recht op de kosten van kennisgevingen en (ii) of deze afstand ook de nationale bepalingen van aanvullend recht uitsluit.
- 17 De verwijzende rechter benadrukt dat tegelijkertijd voor het hoofdgeding bijzondere procedureregels gelden, aangezien de rechter verplicht is uitspraak ten gronde te doen op basis van de instructies van de hogere rechter, die volgens het nationale recht bindend zijn. In zoverre **draait de derde prejudiciële vraag erom** of de bepalingen van Unierecht inzake de onafhankelijkheid van de rechter en de vereisten van een rechtsstelsel dat de doeltreffende toepassing van het Unierecht waarborgt, zich niet verzetten tegen de bindende kracht van de instructies van de hogere rechter om redenen die voortvloeien uit de institutionele structuur van de rechtspraak en de beginselen van een eerlijk proces, wanneer de rechterlijke beslissing waarbij de instructies zijn gegeven, niet met redenen is omkleed wat de beoordeling van de toepasselijkheid van het Unierecht, meer bepaald richtlijn 93/13, door de rechter van eerste aanleg in de oorspronkelijke beslissing betreft en de beoordeling van de verwijzende rechterlijke instantie zonder motivering is vervangen door de beslissing van een andere rechterlijke instantie.
- 18 In dit verband is de verwijzende rechter van oordeel dat rekening moet worden gehouden met de specifieke kenmerken van het nationale model voor beroepen tegen betalingsbevelen. Ten eerste bepaalt artikel 413, lid 2, GPK dat „verzoeker beroep kan instellen tegen de gehele of gedeeltelijke afwijzing van het verzoek om een betalingsbevel”. Bovendien vaardigen de hogerberoepsrechters in geval van intrekking van de weigering om een dergelijk betalingsbevel af te geven, het betalingsbevel niet zelf uit, maar geven zij instructies aan de rechtbank van eerste aanleg. Ingevolge artikel 278, lid 3, GPK is „de in hoger beroep gegeven beslissing bindend voor de lagere rechter”. Volgens de nationale rechtsleer en rechtspraak is het in beginsel mogelijk dat de lagere rechter, rekening houdend met de aard en het karakter van de instructies van de hogere rechter en afhankelijk van het gedrag van de partijen, een nieuwe beslissing geeft met dezelfde gevolgen als de oorspronkelijk bestreden en vernietigde beslissing nadat hij de instructies heeft opgevolgd. Zelfs als de lagere rechtbank opnieuw een beslissing met dezelfde inhoud zou uitvaardigen, zou dit mogelijk een schending van het tuchtrecht zijn, maar dit zou geen invloed hebben op de wettigheid van de tweede beslissing, die onderworpen is aan heroverweging in overeenstemming met de algemene beginselen van hoger beroep. Bij deze heroverweging van de beslissing kan een andere rechtsprekende formatie van de hogere rechterlijke instantie de beslissing van de lagere rechter bevestigen, aangezien de instructies van de oorspronkelijke rechtsprekende formatie alleen bindend zijn voor de lagere rechterlijke instanties, niet voor andere rechtsprekende formaties van de hogerberoepsinstantie.

- 19 Tegelijkertijd wijst de verwijzende rechter erop dat het volgens artikel 12 GPK een wezenlijk beginsel van de nationale gerechtelijke procedure is dat de rechterlijke instanties uitspraak doen overeenkomstig hun innerlijke overtuiging. De vernietiging van een beslissing van de lagere rechter en de verstrekking aan die rechter van bindende instructies ter zake van wat hem te doen staat, vormt dus een afwijking van dat beginsel van rechtspraak op basis van innerlijke overtuiging. Volgens de verwijzende rechter is dit het geval omdat de hogerberoepsrechter, indien hij een andere mening is toegedaan over de uitkomst van de zaak ten gronde, ambtshalve en op de door hem aangevoerde gronden moet beslissen en de lagere rechter niet kan opdragen om in eigen naam de wil van de hogerberoepsrechter over te nemen. De instructies moeten voor de rechtsprekende formatie van de lagere rechterlijke instantie in beginsel richtsnoeren vormen ter zake van de wijze van vaststelling van de feiten en de beoordeling en mogen niet één enkele weg voorschrijven voor de eindbeslissing in de zaak.
- 20 In casu heeft de Sofiyski gradski sad zich uitgesproken over de grond van de zaak, namelijk of was voldaan aan de voorwaarden voor de afgifte van een betalingsbevel, maar in plaats van zelf ten gronde te beslissen en een betalingsbevel te geven, heeft deze laatste rechter die beslissing met bindende instructies opgelegd aan de aangezochte rechtsprekende formatie [van de verwijzende rechter]. Deze instructies zijn in strijd met de wil van de verwijzende rechter zoals die in de bestreden beslissing tot uitdrukking is gebracht, en verplichten de bevoegde rechter in feite om in eigen naam een beslissing te geven waarin hij de wil van een andere rechtsprekende formatie tot uitdrukking moet brengen, zonder dat het nationale recht voorziet in de mogelijkheid dat hij in de zaak anders beslist.
- 21 Afgezien daarvan heeft de hogerberoepsrechter geen rekening gehouden met de in de bestreden beslissing uiteengezette motivering van de [verwijzende] rechter, die (hoewel niet uitdrukkelijk in de tekst vermeld) op het Unierecht is gebaseerd, aangezien het gaat om de uitlegging van een overeenkomst tussen een verkoper en een consument. Gewezen moet worden op het feit dat het in het onderhavige geval uitsluitend van de beslissing van de rechter in eerste aanleg afhangt of een onmiddellijke tenuitvoerleggingsprocedure tegen de schuldenaar in de zaak wordt ingeleid. Volgens artikel 420, lid 1, GPK wordt de onmiddellijke tenuitvoerlegging van een betalingsbevel namelijk niet opgeschort, zelfs als de schuldenaar hiertegen bezwaar aantekent, tenzij hij de verzoeker een passende zekerheid stelt. Bovendien kan het verzet van de schuldenaar de gevolgen van de uitgevoerde tenuitvoerleggingsmaatregelen – inbeslagneming van rekeningen en goederen, in het kadaster ingeschreven beschikkingsverboden, enzovoort – niet tenietdoen.
- 22 De verwijzende rechter benadrukt dat hij verplicht is de hem gegeven instructies niet toe te passen indien hij vaststelt dat deze onverenigbaar zijn met het Unierecht. De vraag rijst echter of deze schending van het Unierecht enkel voortvloeit uit het feit dat de gegeven instructies onverenigbaar zijn met bepalingen van primair of afgeleid materieel recht die subjectieve rechten

toekennen of verplichtingen opleggen aan particulieren, dan wel of de schending ook kan bestaan in de regels betreffende de motivering van rechterlijke beslissingen en de verplichting om deze daadwerkelijk toe te passen in het kader van de interne procedurele autonomie. In casu is de verwijzende rechter van oordeel dat een dergelijke mogelijke schending uit twee omstandigheden kan voortvloeien.

- 23 In de eerste plaats is de hogerberoepsrechter in het geheel niet ingegaan op de overwegingen van de rechter in eerste aanleg met betrekking tot de inhoud van de overeenkomst in het licht van de bepalingen van richtlijn 93/13. In dit verband zou kunnen blijken dat de instructies niet alleen in strijd zijn met artikel 7 van laatstgenoemde richtlijn, maar ook met het vereiste van een eerlijk proces van artikel 47 van het Handvest, dat in de onderhavige zaak relevant is, aangezien het gaat om een overeenkomst met een consument die binnen de werkingssfeer van de richtlijn valt. In het bijzonder zou het ontbreken van een motivering in de onderhavige zaak een belemmering kunnen vormen voor de beoordeling of overwegingen van Unierecht in aanmerking zijn genomen en of de bescherming van de consument krachtens artikel 38 van het Handvest is gewaarborgd. Bovendien tast het ontbreken van een dergelijke motivering het recht op een doeltreffende voorziening in rechte aan van de consument voor wie de onmiddellijke tenuitvoerlegging gevolgen heeft. In de praktijk is het voor de schuldenaar in de procedure niet mogelijk om, nadat hij het volledige dossier heeft gelezen, te beoordelen of hij beroep wil instellen tegen de gelaste tenuitvoerlegging, te weten of de hogerberoepsrechter de door de rechter in eerste aanleg gegeven uitlegging van de overeenkomst heeft overgenomen en, bijgevolg, of de rechter een probleem heeft gezien bij de toepassing van de contractuele bepalingen en in welke zin hij deze heeft uitgelegd.
- 24 In de tweede plaats moet volgens de verwijzende rechter de vraag worden beantwoord of een nationale procesrechtelijke bepaling als artikel 278, lid 3, GPK, zoals toegepast in een betalingsbevelprocedure, die een andere rechter de bindende opdracht geeft om zonder beoordelingsmarge het standpunt van een andere rechter over een bepaald feitencomplex over te nemen, niet in de weg staat aan de invoering van een rechtsstelsel dat het Unierecht effectief beschermt overeenkomstig de vereisten van artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU. Deze laatste bepaling is in zoverre relevant dat een onafhankelijke rechterlijke macht ook vereist dat de rechters autonoom zijn en het duidelijk en voor de partijen herkenbaar is van wie de respectieve rechterlijke beslissing afkomstig is.